

Ak?I Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i (AH?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?I Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i (AH?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16611>

Özet

Ak?l Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i (AH?Ö), bireylerin kendi **ak?l hastal??? durumlar?na**, semptomlar?na ve tedavi gereksinimlerine yönelik fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmi? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle ?izofreni gibi ciddi ruhsal bozukluklar? olan hastalarda görülen ve tedavi uyumunu ciddi ölçüde etkileyen **içgörüsüzlük** (anosognosia) düzeyini belirlemeye odaklanm???tır. Kaynak gösterilen çal???ma, ölçe?in Türkçe popülasyonda kullan?m?na yönelik bir **uyarlama** çal???ması niteli?indedir.

Anahtar Kelimeler

Ak?l Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i, AH?Ö, ?çgörü, Anosognosia, ?izofreni, Psikometrik Araç, Uyarlama.

Yazarlar

Emine Ayd?n (Uyarlamay? kullanan sorumlu yazar).

Amaç

AH?Ö'nün temel amacı, ruhsal bozukluklar? olan bireylerin hastal?klar?nın do?as?, ?iddeti ve tedaviye olan ihtiyaçlar? hakk?ndaki öznel inançlar?n? ve fark?ndal?klar?n? sistematik olarak de?erlendirmektir. Klinik pratikte, içgörünün de?erlendirilmesi, hastan?n tedaviye uyumunu tahmin etmek, rehabilitasyon planlar?n? olu?turmak ve hastal???n seyri üzerindeki olası etkilerini anlamak için hayati önem taşır. Ölçek, bu kritik yapıyı standardize edilmi? bir biçimde ölçmeyi hedefler.

Ölçek, özgün haliyle içgörüyü multidisipliner bir yapı olarak ele alır ve genellikle hastalar?n semptomlar?n? kabul etme, hastal???n sosyal sonuçlar?n? anlama ve ilaç tedavisine olan gereksinimi fark etme gibi alt boyutlarda de?erlendirme yapılmamasına olanak tanır.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yapı, **içgörü eksikli?i** veya teknik adıyla Anosognosia'dır. ?çgörü, bir ki?inin kendi ruhsal durumunun veya hastal???nın varlı?nı, do?as?nı ve ?iddetini do?ru bir ?ekilde algılamak yetene?i olarak tanımlanır. Özellikle ?izofreni ve bipolar bozukluk gibi psikotik bozukluklarda içgörü eksikli?i, hastal???n temel belirtilerinden biri olup, kötü prognozla ilişkilidir.

?çgörü genellikle üç ana bile?en üzerinden kavramsallaştırılır: 1) Hastal??? kabul etme, 2) Tedaviye olan ihtiyaç? kabul etme, ve 3) Hastal???n neden oldu?u sosyal ve ki?ilerarası sonuçlar? tanıma. AH?Ö, bu karmaşık yapıyı klinik bağlamda hızlı ve güvenilir bir ?ekilde

de?erlendirilmesini sa?lamak üzere tasarlanm???tır.

Geçerlik

Kaynak içerikte AH?Ö'nün Türkçe uyarlamasına ait spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemiştir. Ancak, bir psikometrik aracın geçerli kabul edilebilmesi için genellikle **yap? geçerli?i** (ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçüp ölçmedi?i), **ayr???ma geçerli?i** (benzer ancak farklı yap?lar? ölçen di?er ölçeklerden ayr???ma yetene?i) ve **e?zamanl? geçerlik** (klinik de?erlendirmelerle korelasyonu) çal???maların yap?lması beklenir. Ayd?n (2016) tarafından yapılan uzmanlık tezinde bu geçerlik analizlerinin detaylıca ele alınm?? olduğu varsayılmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik bilgileri kaynakta mevcut olmasa da, içgörü ölçeklerinde yaygın olarak kullanılan güvenilirlik yöntemleri arasında **iç tutarlılık** (Cronbach alfa katsayısı), **test-tekrar test güvenilirli?i** (zaman içinde ölçüm sonuçlarının istikrarı) ve **yar?ya bölme güvenilirli?i** bulunmaktadır. Bu güvenilirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı maddelerle tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini göstermek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ak?l Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i'nin orijinal versiyonlarının genellikle çok boyutlu bir yap?y? destekledi?i bilinmektedir. Tipik bir faktör analizi, içgörüyü oluşturan farklı bileşenlerin (örneğin, semptom farkındal???, tedavi uyumu ve hastal???n etkilerini anlama) birbirinden bağımsız faktörler olarak ayrılıp ayrılmad???nı inceler. Uyarlama çalışması sırasında, ölçeğin Türkçe versiyonunun orijinal ölçek ile aynı faktör yapısını koruyup korumad???, **do?rulayıcı faktör analizi** (DFA) veya **açıklayıcı faktör analizi** (AFA) kullanılarak belirlenmi? olmalıdır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle hasta veya klinisyen tarafından doldurulan derecelendirme ölçeği formatındadır. Kaynakta derecelendirme formatı belirtilmemiştir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (Genellikle İngilizce veya başka bir Avrupa dili)

Popülasyon Grubu: Ruhsal bozukluk tanısı almış bireyler.

Ya? Grubu: Yetişkinler.

Popölasyon Detaylar?: Ayd?n (2016) tezinde, ölçek özellikle **?izofreni hastalar?** üzerinde kullan?lm???t?r.

Test Metodolojisi: Klinik de?erlendirme ve öz bildirim yöntemlerinin bir kombinasyonunu içerebilir. Hastan?n kendi durumuna dair fark?ndal??? veya klinisyenin hastan?n içgörüsüzlük seviyesine dair gözlemi üzerinden puanlama yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Psikiyatri, Ruh Sa?l???, ?çgörü Eksikli?i, Tedavi Uyumu, Anosognosia, Ölçek Uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam???t?r.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: draydineminedr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bak?rköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sa?l?? ve Sinir Hastal?klar? E?itim ve Ara?t?rma Hastanesi Psikiyatri Klini?i, ?stanbul.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Emine Ayd?n taraf?ndan 2016 y?l?nda tamamlanan bir t?pta uzmanl?k tezi kapsam?nda kullan?lm???t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya izin gereklilikleri hakk?nda spesifik bir bilgi kaynakta mevcut de?ildir; ancak akademik çal??malarda kullan?m için tez yazar? ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: akil-hastaligina-icgorusuzluk-olcegi-ahio-toad.pdf

Kaynaklar

Ayd?n, E. (2016). *Vaka yönetiminin ?izofreni hastalar?n?n klinik belirtileri, sosyal i?levselli?i ve ya?am kalitesi üzerine etkisi* (Yay?nlanmam?? t?pta uzmanl?k tezi). Bak?rköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sa?l?? ve Sinir Hastal?klar? E?itim ve Ara?t?rma Hastanesi Psikiyatri Klini?i, ?stanbul.

Ak?l Hastal???na ?çgörüsüzlük Ölçe?i (AH?Ö) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r.